13/02/2019

Πως ήταν τα σπίτια στο Βυζάντιο

/ Ορθόδοξες Προβολές

Την περίοδο της Ύστερης Αρχαιότητας, αλλά και στα χρόνια του Βυζαντίου, τα σπίτια βρίσκονταν μέσα στα τείχη της πόλης ή του κάστρου και οι περιοχές κατοίκησης καταλάμβαναν τη μεγαλύτερη έκτασή τους.

Αν και στο πρώιμο Βυζάντιο τα σπίτια, ενταγμένα σε οικοδομικά τετράγωνα, διατάσσονταν εκατέρωθεν κυρίων ή δευτερευόντων δρόμων, την περίοδο του μέσου και ύστερου Βυζαντίου, τα σπίτια άλλοτε βρίσκονταν κοντά το ένα στο άλλο με μεσοτοιχίες κι άλλοτε ήταν διασκορπισμένα άτακτα στον χώρο, ακολουθώντας τη μορφολογία του εδάφους.

Στις μεγάλες πόλεις της αυτοκρατορίας, συνυπήρχαν τα ισόγεια σπίτια που διατάσσονταν γύρω από μία κεντρική αυλή και τα δίπατα ή πολυώροφα κτίσματα που διαιρούνταν σε διαμερίσματα.

Για το χτίσιμο των σπιτιών τους οι Βυζαντινοί, χρησιμοποιούσαν συνήθως λίθους, τούβλα και ξύλα, ενώ για συνδετική ύλη χρησιμοποιούσαν λάσπη από άμμο, ασβέστη ή ακόμα και χώμα, στις πιο φτωχικές κατασκευές. Τα ευτελή υλικά δομής που χρησιμοποιούνταν καθ' όλη τη διάρκεια της βυζαντινής περιόδου ίσως δικαιολογούν το γεγονός ότι ελάχιστα δείγματα κοσμικής αρχιτεκτονικής έχουν διασωθεί στη σημερινή εποχή.

Οι νομικές διατάξεις που ρύθμιζαν την πολεοδομική οργάνωση των πόλεων και την οικοδόμηση δείχνουν μία ιδιαίτερη φροντίδα για την αισθητική και την υγιεινή τους. Υπήρχαν ρυθμίσεις για τον αριθμό των ορόφων που μπορούσε να διαθέτει μία κατοικία, για το κτίσιμο μπαλκονιών και κλιμακοστασίων και για την απόσταση μεταξύ των οικιών, ενώ σε περιοχές, όπως η Κωνσταντινούπολη απαγορευόταν ακόμα και η παρεμπόδιση της θέας προς τη θάλασσα. Ιδιαίτερα οι πλούσιοι ιδιοκτήτες έπρεπε να φροντίζουν τις προσόψεις των σπιτιών τους για να ομορφαίνουν την πόλη και να ευχαριστούν τους περαστικούς.

Ένα χαρακτηριστικό στοιχείο των σπιτιών της Μέσης Βυζαντινής περιόδου ήταν η αποθηκευτική χρήση των ισόγειων χώρων τους και η παρουσία εγκαταστάσεων, όπως μεγάλων πιθαριών και κτιστών σιρών (σιλό), που περισσότερο θα ταίριαζαν σε οικίες της υπαίθρου. Οι εύποροι διατηρούσαν τις κατοικίες τους μέσα στις πόλεις, αν και δεν είναι σίγουρο αν έμεναν σε ξεχωριστές συνοικίες ή αν γειτόνευαν με φτωχότερα οικήματα. Ο Μυστράς και η Ανδριανούπολη αποτελούν τέτοιες περιπτώσεις, όπου τα αρχοντικά σπίτια ήταν συγκεντρωμένα στην άνω πόλη.

Σε ξεχωριστές συνοικίες, ίσως κατοικούσε σε αρκετές πόλεις και ο εβραϊκός πληθυσμός, διάκριση που φαίνεται να αμβλύνεται με την πάροδο των χρόνων, ενώ το ίδιο ίσως συνέβαινε και με τους ξένους εμπόρους, κυρίως από την Ιταλία, που φαίνεται ότι κατοικούσαν έξω από τα τείχη ή σε ξεχωριστές παροικίες.

ΠΗΓΗ: exploringbyzantium.gr

ΦΩΤΟ: © Φωτογραφικό Αρχείο ΕΚΒΜΜ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Αβραμέα Α., Η φροντίδα των Βυζαντινών για το φυσικό περιβάλλον των πόλεων, 1990

2. Dark K.R, Houses, streets and shops in Byzantine Constantinople from the fifth to the twelfth centuries, 2004

3. Κιουσοπούλου Τ., Η ύστερη βυζαντινή πόλη, 1997

4. Μουτσόπουλος Ν., Η πρώιμη βυζαντινή και η μεσοβυζαντινή πόλη, 1997

5. Μπούρας Χ., Πολεοδομικά των μεσοβυζαντινών και υστεροβυζαντινών πόλεων, 1998

6. Παπαζώτος Θ., Το αστικό βυζαντινό σπίτι, 1982

7. Τριανταφυλλίδη Ζ., Το σπίτι στον ελληνικό χώρο, Φεβρουάριος 1982

8. Βέροια, ένα αστικό και καλλιτεχνικό κέντρο της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Υπουργείο Πολιτισμού, Γ.Γ. Λαϊκής Επιμόρφωσης

9. Μυζηθράς, Παιχνίδι σε μια Καστροπολιτεία

10. ‘Η ιστορία όχι μόνο δύο πόλεων’, Ψηφίδες του Βυζαντίου